

Tíðargreinin: eitt íkast til føroyska orðaskiftið

Sosialurin hevur tíðargrein í blaðnum týsdag og hósdag. Hevur tú hug at gera títt íkast til føroyska kjakið í 2009? Send eina grein til post@sosialurin.fo - Kravið er, at greinin er á leið 6000 tekn og skrivað í essay stili

Får vi islandske tilstande?

TÍÐARGREININ

Jørn Astrup Hansen

j.astrup.hansen@mail.dk**MORAL HAZARD.**

Med statslige kapitalindskud og med statsgaranti for forpligtelserne er en væsentlig del af risikoen ved al bankdrift overgået til skatteborgerne. Aktionærerne, der bestemmer, får gevinsten. Er det en heldig incitamentsstruktur?

DE ISLANDSKE BANKER

voksede i løbet af få år ud af garderoben. De blev så store, at de blev en trussel mod den islandske økonomi. Da bankerne i efteråret 2008 var truet af sammenbrud, indtrådte den islandske stat i bankernes forpligtelser for at forhindre en nedsmeltning af hele økonomien. Men nu gik ikke blot bankerne fallit, nu gik også den islandske stat fallit.

I Danmark var banksystemet vel ikke truet på samme måde som i Island. Men også hos os kom det til en brat opbremsning. Bankdirektørerne, der for en tid havde ladet sig dominere af det altid latente lemmingen, kastede sig i 2005 ud i noget, der kom til at minde om et kollektivt amokløb. I sommeren 2008 stod det klart, at flere banker var kommet slemt til skade under det vilde ridt.

SITUATIONEN VAR ALVOR-

LIG. For – som det står i aftalen mellem de politiske partier om bankpakke II – de finansi-

elle virksomheder løser en væsentlig opgave i samfundsøkonomien ved at sikre finansieringen til kreditværdige virksomheder og husholdninger. Tjah-bom-bom. I de glade år fra 2005 til 2007 fandt pengeinstitutterne udveje for også at finansiere kunder uden rating.

Politikerne lod sig rive med af stemningen. Dagligt hører vi om nye pakker. Snart til det ene og snart til det andet. Men hvem den glade giver er, hører vi ikke så meget om. Men vi ved jo nok, at det ikke er politikerne; de kommer blot med pakkerne. I løbet af tre måneder bragte politikerne hele to bankpakker ud. Man kan ikke klandre politikerne for manglende hastværk. De var hurtige til at stille op, da man i Amaliegade lod reveillen lyde.

DET ER ÅBENBART, at situationen kalder på en rationalisering – snarere end en nationalisering – af den danske pengeinstitutsektor. Og det er åbenbart, at en række pengeinstitutter har bragt sig i en situation, hvor de ikke længere har livets ret. Man kan frygte, at de statslige kapitalindskud i bankpakke II vil komme til at virke strukturkonserverende, således at vi ikke får en naturlig og hensigtsmæssig tilpasning af pengeinstitutsektoren. Vi har haft et udskilningsløb, og netop som det stod klart,

hvem der burde tages ud af løbet, erklærede politikerne *Game Over*. Der var kommet nye regler. Om Roskilde Bank havde kunnet holde sig blot ½ år mere, var banken sikkert blevet reddet af gongongen. Men var den særlige opgave, man i Roskilde havde sat sig for at løse, nu også væsentlig for samfundet? Næppe. Og stod Roskilde Bank alene med sin forretningsmodel? Næppe.

MAN SKAL PÆNT BEDE

OM at få del i bankpakke II, der – i den særlige Christians-

borg jargon – skal skabe luft i udlånspolitikken. Forhåbentlig er det denne gang ikke varm luft. En bank kan dog være så ilde tilredt, at den ikke kan få andel i bankpakke II. Derimod er bankpakke I konstrueret så snedigt, at pengeinstitutterne reelt ikke har mulighed for at undslå sig. Også til de uartige banker er der en pakke.

Der er grund til at frygte tømmerræmderne, som vil indfinde sig senest i 2013. Med bankpakke I følger til fri afbenyttelse en stak blanco garantier

underskrevet af staten. Frem til udgangen af september 2010 skal pengeinstitutterne blot indsætte beløb, navn og dato. Der er for det enkelte pengeinstitut ikke noget garanti-maksimum; der bliver ikke foretaget nogen kreditvurdering af det enkelte pengeinstitut. Bankmæssigt er det ikke forsvarligt.

Men det er ikke nogen ukendt bevillingspraksis. Den har været anvendt før. Bl.a. af Roskilde Bank.

